

การศึกษาค้นคว้าในการบริหารงานของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

นางอัญญาณี คล้ายสุบรรณ

006523

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๒

A Study of Problems in the Management of the
Thai Library Association

Mrs. Anyanee Klaisuban

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1979

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การศึกษาปัญหาในการบริหารงานของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
โดย   นางอัญญาณี คล้ายสุบรรณ
ภาควิชา   บรรณารักษศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์กมลลา รุ่งอุทัย
   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

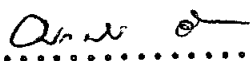

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ ชินนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วณิดา สุรวดี)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กมลลา รุ่งอุทัย)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.สรชัย พิศาลบุตร)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.นวนิตย์ อินทรามะ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาปัญหาในการบริหารงานของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ชื่อนิสิต	นางชัญญาณี คล้ายสุบรรณ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์กมลารุ่งอุทัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร
ภาควิชา	บรรณารักษศาสตร์
ปีการศึกษา	๒๕๒๒

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาและรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสมาชิก กรรมการบริหาร กิจกรรม การแบ่งแผนกงาน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับสมาคม และปัญหาในการบริหารงานของสมาคม เพื่อเป็นแนวทางสำหรับคณะกรรมการบริหารในการบริหารงานของสมาคมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย ได้ค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และได้ทำการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกและกรรมการบริหาร รวมทั้งการสัมภาษณ์นายกและเลขานุการของสมาคม

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในเรื่องประเภท คุณสมบัติ สิทธิและหน้าที่ และอัตราค่าบำรุงสมาชิก ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสมาคมนั้น เหมาะสมดีแล้ว สำหรับการมีสมาชิกกิตติมศักดิ์และการเชิญบุคคลสำคัญในวงการรัฐบาล เข้ามาเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์หรือที่ปรึกษาของสมาคม กรรมการบริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเป็นผลดีกับสมาคม กรรมการบริหารสมาคมในแต่ละสมัย เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์สูง แต่เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นข้าราชการประจำ จึงไม่สามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งกรรมการบริหารของสมาคม ได้ดีเท่าที่ควรในการประชุมสามัญประจำปีซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญของสมาคม สมาชิกส่วนใหญ่เข้าร่วมประชุมได้ ทั้งสมาชิกและกรรมการบริหารมีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องสถานที่ประชุม ช่วงเวลาในการประชุม และวิทยากรที่เชิญมาร่วมบรรยายและอภิปราย แต่มีความเห็นขัดแย้งกันในเรื่องการกำหนดหัวข้อประชุม

ในการแบ่งแผนกงานของสมาคมออกเป็น ๑๑ แผนก ปรากฏว่า แผนกที่สมาชิกติดต่อด้วยมากที่สุดและเห็นว่าควรได้รับการปรับปรุงมากที่สุดคือ แผนกจัดทำวารสารและแผนกเผยแพร่วิชาการ และ

แผนกที่สมาชิกมีการติดต่อน้อยที่สุดคือ แผนกวิจัย แผนกที่ไม่มีมีการติดต่อเลยคือแผนกหาทุนและแผนกวิเทศสัมพันธ์ ทั้งสมาชิกและกรรมการบริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า งานเผยแพร่กิจการห้องสมุดยังจัดอยู่ในวงแคบและยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร สำหรับบริการด้านการจัดและบริหารห้องสมุด สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้รับบริการนี้ การติดต่อระหว่างสมาชิกกับสมาคมมีเป็นครั้งคราว สมาชิกที่ทำงานอยู่ในห้องสมุดโรงเรียน เป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากสมาคมมากที่สุด และสมาชิกที่ได้รับประโยชน์จากสมาคมน้อยที่สุด คือ สมาชิกที่ทำงานอยู่ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย .

ในการบริหารงานของสมาคม กรรมการบริหารส่วนใหญ่ ประสบปัญหาในการบริหารงานในแผนกต่าง ๆ ๕ แผนกคือ แผนกวิเทศสัมพันธ์ แผนกจัดทำวารสาร แผนกวิจัย แผนกชมรมห้องสมุด และแผนกแลกเปลี่ยนหนังสือและสิ่งพิมพ์ สำหรับแผนกที่ไม่มีปัญหาได้แก่ แผนกจัดพิมพ์ แผนกหาทุน แผนกเผยแพร่วิชาการ แผนกนิเทศห้องสมุด แผนกห้องสมุดโรงเรียน และแผนกประชาสัมพันธ์ นายกและ เลขานุการบริหารสมาคมมีปัญหาในด้านกรรมการบริหารสมาคมซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีเวลาทำงานให้กับสมาคมได้เพียงพอ จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสำนักงานมีจำนวนไม่พอกับปริมาณงาน มีเงินรายได้จำกัดทำให้การทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่กว้างขวางเท่าที่ควร การประชาสัมพันธ์สมาคมยังมีน้อยการให้บริการแก่สมาชิกไม่เพียงพอที่ทำการของสมาคมอยู่ในทำเลไม่เหมาะสมและคับแคบ และความร่วมมือขอสมาชิกยังไม่ดีเท่าที่ควร สำหรับปัญหาที่กรรมการบริหารทุกคนมีส่วนร่วมคือ ปัญหาการขาดความร่วมมือประสานงานกันในระหว่างแผนกต่าง ๆ การจัดเก็บเอกสารและระเบียบงานในสำนักงานของสมาคมไม่มีระบบที่เหมาะสมและประการสุดท้าย รัฐบาลมองไม่เห็นความสำคัญ และไม่ให้ความสนับสนุนกิจการของสมาคมเท่าที่ควร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   A Study of Problems in the Management of the
   Thai Library Association
Name   Mrs. Anyanee Klaisuban
Thesis Advisers   Associate Professor Kamala Roonguthai
   Associate Professor Dr. Sorachai Bhisalbutra
Department   Library Science
Academic Year   1979

ABSTRACT

The main purpose of this thesis is to study and collect the problems occurring in the management of the Thai Library Association in cases of its members, office bearers, activities, job classification, the relationship between members and the association, and problems in the management of the association, in order to be a guideline for the office bearers to improve their management.

The research methods used are: documentary research through books, periodicals and printed materials concerning the Thai Library Association; the survey method through questionnaires for gathering data from members and office bearers; and finally the interview method with the president and the executive secretary of the association. According to the office bearers, it would be good to have honorary members and to invite important persons in the government to be honorary members or the office bearers' advisers. All the office bearers during each period of the election have profound knowledge, high abilities and fruitful experiences of professional librarians. Since most of them are in-service government employees, they

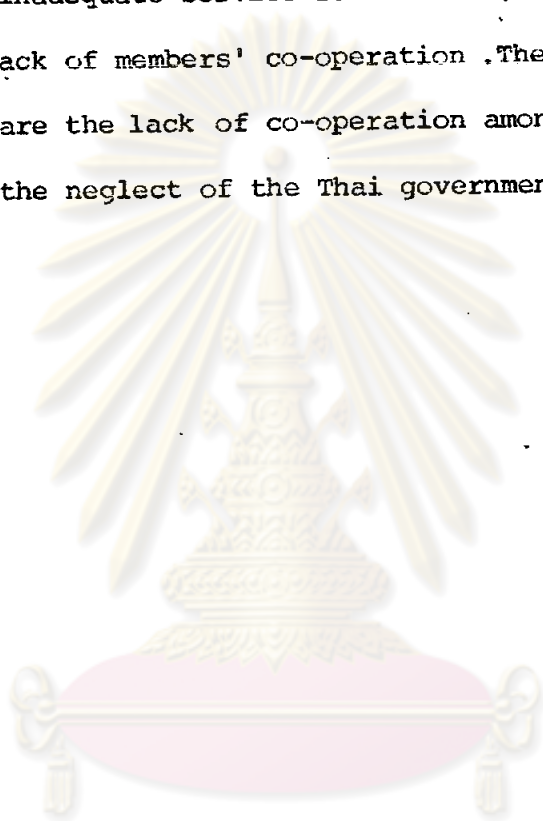
do not have enough time to manage the association. Most of the members attend the regular conference--the important activity of the association. Both members and office bearers have the same views concerning the place, period of time and resource persons to be invited to join the conference, lecture and discussion, but they have different views on determining the conference topic.

Among eleven sections of the job division, most members usually associate with the T.L.A. Bulletin Section and think this section should be improved more than others. The Research Project for Library Technique and Information Science Section has the least association with members, and the Fund Raising and the Foreign Relations are the two sections which have no association with members. Both members and office bearers think that the library affair distribution is going on in limited ways and is not satisfactory. Most of the members do not obtain the service for the library arrangement and management. Interaction between members and the association rarely take place. Members working in school libraries take the most advantages of the association; on the contrary, those who work in academic libraries take the least.

The majority of the office bearers face problems in six sections:-- the sections of Foreign Relations, the T.L.A. Bulletin, the Research Project for Library Technique and Information Science, the Provincial Library Club, and the Gift and Exchange Section. The other sections: Publication, Fund Raising, Training, Library Clinic, Development of School Libraries and Public Relations are of no problem. The president and the executive secretary relate to problems with the office bearers who cannot devote time to their job, the shortage of personnel in the office, the limited funds

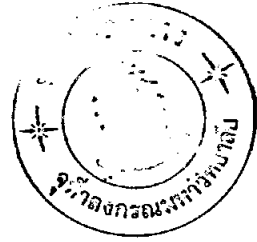

to promote and extend the association affairs, the insufficient public relations, the inadequate service for members, the inappropriate office site, and the lack of members' co-operation .The common problems for the office bearers are the lack of co-operation among sections, non-systematic filing job and the neglect of the Thai government in promoting the association affairs.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาปัญหาในการบริหารงานของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย"
นี้ สำเร็จลงด้วยดีด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ม.ล.จ้อย นันทวิชรินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กมลา รุ่งอุทัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตรและรองศาสตราจารย์
ดร.นาคินต์ อินทรามะ ที่ช่วยแนะนำและสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้ โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์
กมลลา รุ่งอุทัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สรชัย พิศาลบุตร ซึ่งได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และ
กรุณาสละเวลาแก้ไขตรวจทานวิทยานิพนธ์นี้ จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบพระคุณทุกท่าน
เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังใคร่ขอขอบพระคุณอาจารย์นิลวรรณ อินทะเคชะและขอขอบคุณ
นางพรทิพย์ หุบชะบา แห่งสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ที่ได้ให้ความร่วมมือในการรวบรวม
ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณ นายประทีป คล้ายสุบรรณ
ผู้ซึ่งได้อุทิศกำลังกายและกำลังใจให้กับผู้วิจัยอย่างดียิ่ง ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อัญญาณี คล้ายสุบรรณ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
รายการตารางประกอบ	ฉ
รายการแผนภูมิประกอบ	ท
บทที่	
๑. บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒
ความมุ่งหมายของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๓
ข้อตกลงเบื้องต้น	๓
วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย	๓
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	๓
ข้อจำกัดในการวิจัย	๖
นิยามคำต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย	๖
๒. สมาคมทางวิชาชีพ	๗
ความหมายของสมาคมทางวิชาชีพ	๗
เกณฑ์ในการตัดสินสถานภาพแห่งวิชาชีพ	๘
วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสมาคมท้องถิ่น	๑๐

บทที่

๓. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย	๑๒
ประวัติความเป็นมา	๑๒
สถานที่ตั้ง	๑๒
เวลาทำการ	๑๓
วัตถุประสงค์	๑๓
สมาชิก	๑๔
กิจกรรม	๑๘
การเงิน	๓๓
การบริหารงาน	๔๐
๔. วิธีดำเนินการวิจัยและการวิเคราะห์ปัญหาในการบริหารงาน	
ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย	๔๗
วิธีดำเนินการวิจัย	๔๗
การสร้างแบบสอบถาม	๔๗
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๘
การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๘
๕. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	๔๓
บรรณานุกรม	๑๐๒
ภาคผนวก	๑๑๐
ประวัติผู้เขียน	๑๖๔

รายการตารางประกอบ

หน้า

ตารางที่

๑. จำนวนร้อยละของสมาชิกที่มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการแบ่งสมาชิกออกเป็น ๕ ประเภท จำแนกตามระยะเวลาของการ เป็นสมาชิก	๕๑
๒. จำนวนร้อยละของสมาชิกที่มีความคิด เห็น เกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกประเภท ต่าง ๆ จำแนกตามระยะเวลาของการ เป็นสมาชิก	๕๑
๓. จำนวนร้อยละของสมาชิกที่เข้าร่วมประ ชุมสามัญประจำปี จำแนกตามเพศ	๕๔
๔. จำนวนร้อยละของสมาชิกที่ไม่สามารถ เข้าร่วมประชุมสามัญประจำปี จำแนกตามสาเหตุ ..	๕๖
๕. จำนวนร้อยละของสมาชิกที่มีความคิด เห็น เกี่ยวกับการจัดประชุมสามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๒๑	๕๗
๖. จำนวนร้อยละของสมาชิกที่มีความคิด เห็น เกี่ยวกับสถานที่ที่ใช้ประชุม	๕๘
๗. จำนวนร้อยละของสมาชิกที่มีความคิด เห็น เกี่ยวกับหัวข้อประชุม	๖๐
๘. ความคิด เห็นของสมาชิก เกี่ยวกับการ เชิญวิทยากรมาร่วมบรรยายและอภิปรายในการ ประชุม	๖๐
๙. จำนวนร้อยละของสมาชิกที่มาติดต่อกับแผนกงานต่าง ๆ	๖๓
๑๐. จำนวนร้อยละของสมาชิกที่มีความคิด เห็น เกี่ยวกับการปรับปรุงงานในแผนกต่าง ๆ	๖๕
๑๑. จำนวนร้อยละของสมาชิกที่มีความคิด เห็น เกี่ยวกับ "วารสารห้องสมุด" จำแนกตาม ระดับการศึกษา	๖๖
๑๒. จำนวนร้อยละของสมาชิกที่มีความคิด เห็น เกี่ยวกับการ จัดอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุด เฉพาะ และห้องสมุดโรงเรียนของสมาคม	๖๘
๑๓. จำนวนร้อยละของสมาชิกที่มีความคิด เห็น เกี่ยวกับการ เผยแพร่กิจการห้องสมุดของสมาคม ในปัจจุบัน	๖๙
๑๔. จำนวนร้อยละของสมาชิกที่ได้รับ เอกสารและวารสารจากสมาคม	๗๑
๑๕. จำนวนร้อยละของสมาชิกที่มีกวารติดต่อกับสมาคม	๗๒

ตารางที่

๑๖. จำนวนร้อยละของสมาชิกที่มีปัญหา เกี่ยวกับการรับ เอกสารจากสมาคม	๗๓
๑๗. จำนวนร้อยละของสมาชิกที่มีความคิด เห็น เกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากสมาคม จำแนกตามสถานที่ทำงาน	๗๔
๑๘. จำนวนร้อยละของกรรมการบริหารที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุด	๗๖
๑๙. จำนวนร้อยละของกรรมการบริหารที่ดำรงตำแหน่งงานประจำต่าง ๆ	๗๘
๒๐. จำนวนร้อยละของกรรมการบริหาร จำแนกตามสถานที่ทำงาน	๗๙
๒๑. จำนวนร้อยละของกรรมการบริหารที่ เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการบริหารโดยเฉลี่ยต่อปี	๘๐
๒๒. จำนวนร้อยละของกรรมการบริหารที่มีความคิด เห็น เกี่ยวกับสถานที่ ที่ใช้ประชุม	๘๔
๒๓. จำนวนร้อยละของกรรมการบริหารที่มีความคิด เห็น เกี่ยวกับหัวข้อประชุม	๘๖
๒๔. ความคิด เห็นของกรรมการบริหาร เกี่ยวกับการ เชิญวิทยากรมาร่วมบรรยายและอภิปรายใน การประชุมสามัญประจำปี	๘๗

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการแผนภูมิประกอบ

หน้า

แผนภูมิที่

๑. ความคิดเห็นของสมาชิก เกี่ยวกับวาระที่อยู่ในตำแหน่งของคณะกรรมการบริหาร	๕๔
๒. จำนวนร้อยละของสมาชิกที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับช่วงเวลาในการประชุม	๕๕
๓. จำนวนร้อยละของสมาชิกที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกรแบ่งแผนงานของสมาคม ในปีปัจจุบัน	๖๒
๔. จำนวนร้อยละของสมาชิกที่ได้รับบริการด้านการจัดและบริหารห้องสมุดจากวิทยากร ของสมาคม	๗๐
๕. จำนวนร้อยละของสมาชิกที่มีความคิดเห็นในเรื่องการให้บริการของเจ้าหน้าที่สมาคม	๗๓
๖. จำนวนกรรมการบริหารที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์	๗๗
๗. ความคิดเห็นของกรรมการบริหาร เกี่ยวกับวาระที่อยู่ในตำแหน่งของคณะกรรมการบริหาร	๘๑
๘. จำนวนร้อยละของกรรมการบริหารที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแบ่งแผนงานของ สมาคมในปีปัจจุบัน	๘๓
๙. จำนวนร้อยละของกรรมการบริหารที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับช่วงเวลาในการประชุม	๘๕

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย